Utdanningsforbundet Vestland
Tor Inge Brenne og Elin Haugsvær Gravdal

Pensjon i offentleg sektor

PENSJON

Alderspensjon

AFP –avtalefestet pensjon

DEFINISJON UTSATT LØN

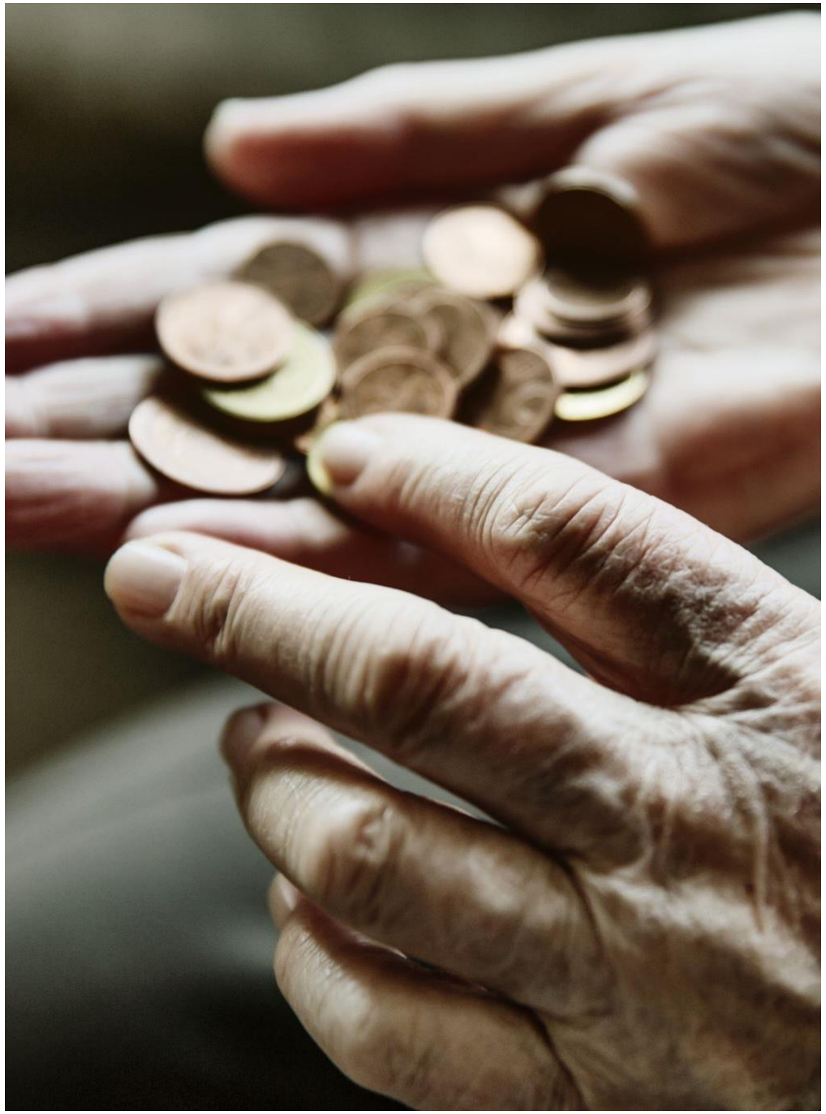

Utdanningsforbundet jobber for en pensjonsordning som er:
TRYGG OG KOLLEKTIV
LIVSLANG
FORUTSIGBAR
LIKE GOD FOR KVINNER OG MENN

Ting du bør vite om pensjon (youtube.com)

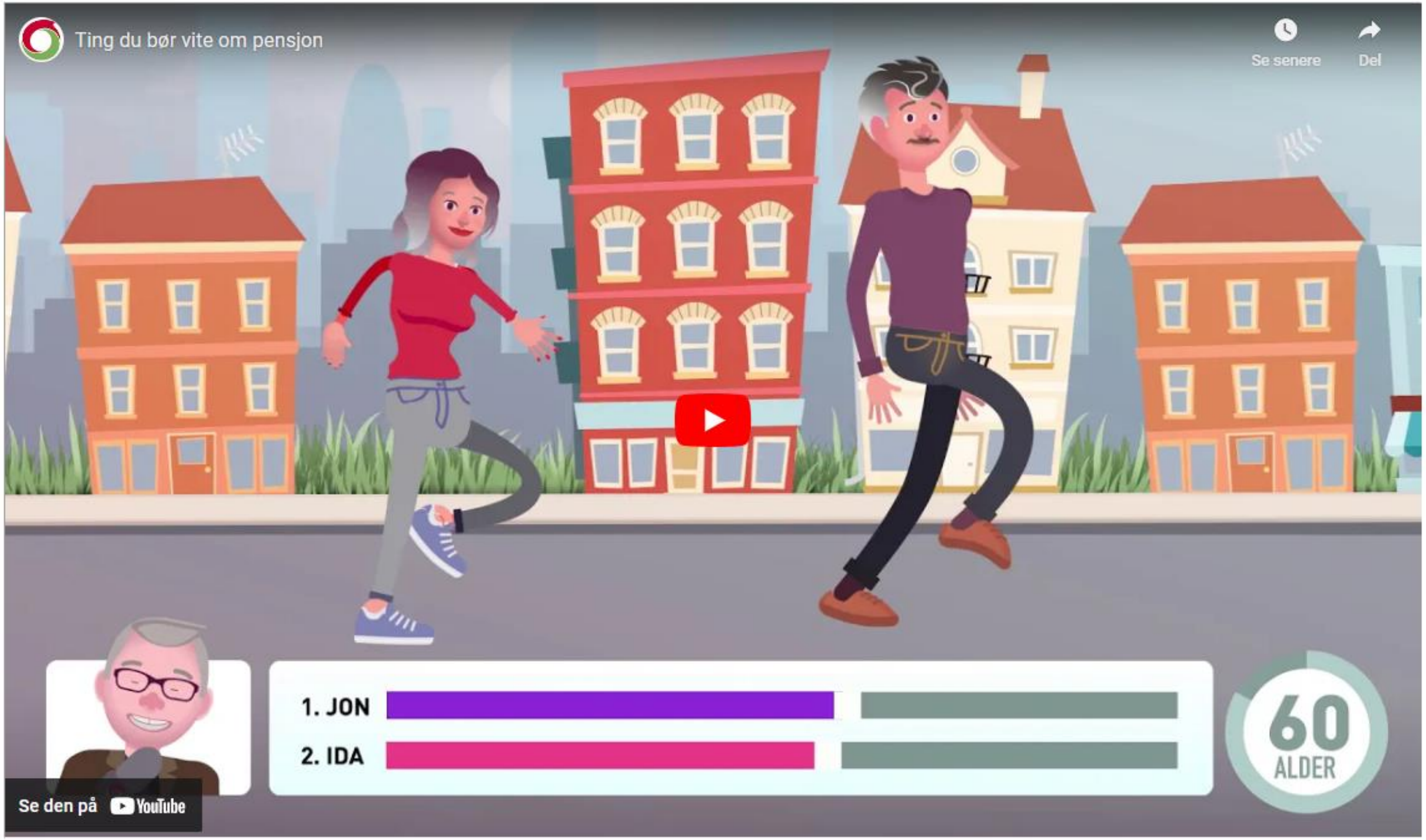

Pensjonshistorie…

- Utviklinga av den norske velferdsstaten

- Innføring av Folketrygda 1. januar 1967.
  - Staten si ordning for å spare til pensjon for deg som er innbyggar i Noreg – NAV.

Pensjon er:

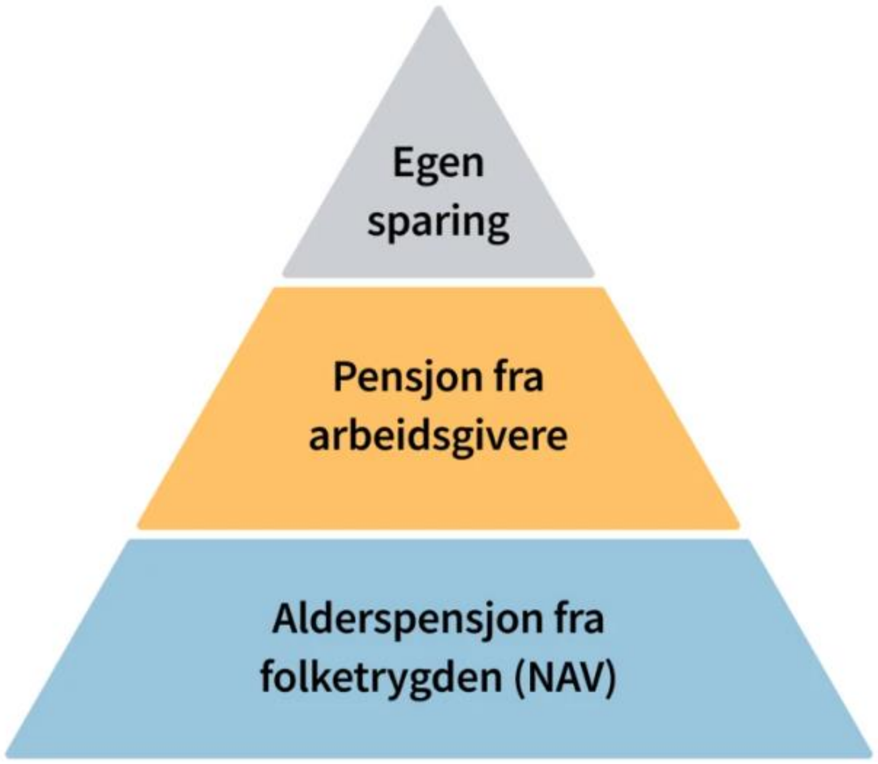

1. Alderspensjon fra folketrygden (NAV). Du tjener opp til alderspensjon nå du bor og jobber i Norge.
2. Pensjon fra arbeidsgivere, det vil si tjenestepensjon eller avtalefestet pensjon (AFP). AFP er ordninger for å ta ut pensjon fra man er 62 år i offentlig sektor og for en del i privat sektor.
3. Egen pensjonssparing. Det kan for eksempel være å investere i egen bolig, betale ned gjeld eller å spare i bank eller fond.

storebrand

bkp BERGEN KOMMUNALE PENSJONSKASSE

klp

SPK STATENS PENSJONSKASSE

Tenestepensjon

HVA ØNSKER DU Å FÅ UTBETALT I MÅNEDEN NÅR DU SLUTTER Å JOBBE?
ENKELT.
SKAL VI SE...
DET BETYR AT JEG MÅ...
...JOBBE TIL JEG BLIR 80 FOR Å KUNNE GÅ AV NÅR JEG ER 60 FOR Å LEVE SOM OM JEG VAR 30.
4/50

Pensjonsreform

2011

Eldre befolkning – færre arbeidstakarar

Eit ønske om at arbeidstakarane skal stå lengre i arbeid

Eit skifte i tankegang rundt pensjon. Frå ei kollektiv sikring – til ein «eigen» pengebehaldning.

Nytt – 2024 Pensjonsforliket

- Aldersgrensene aukast
- Aldersgrensene for andre inntektssikringar i folketrygda aukast
- Endring av opptening for uføre
- Endra regulering av minsteytingar
- Slitartillegg

Befolkninga i Noreg

1970

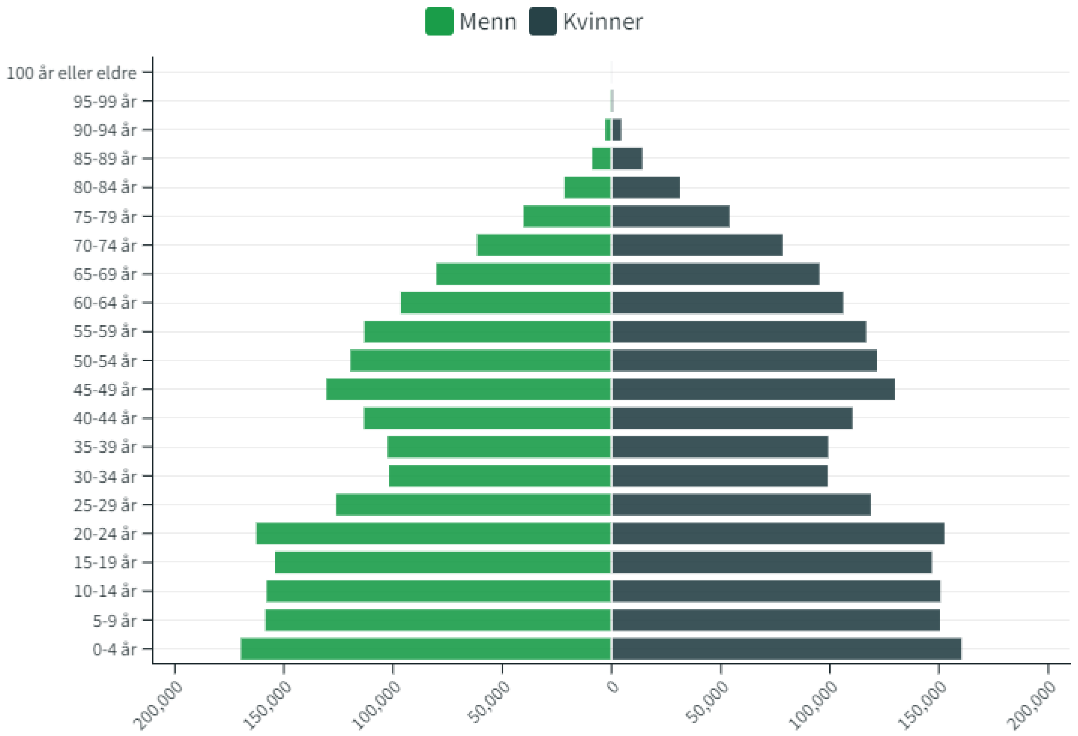

2022

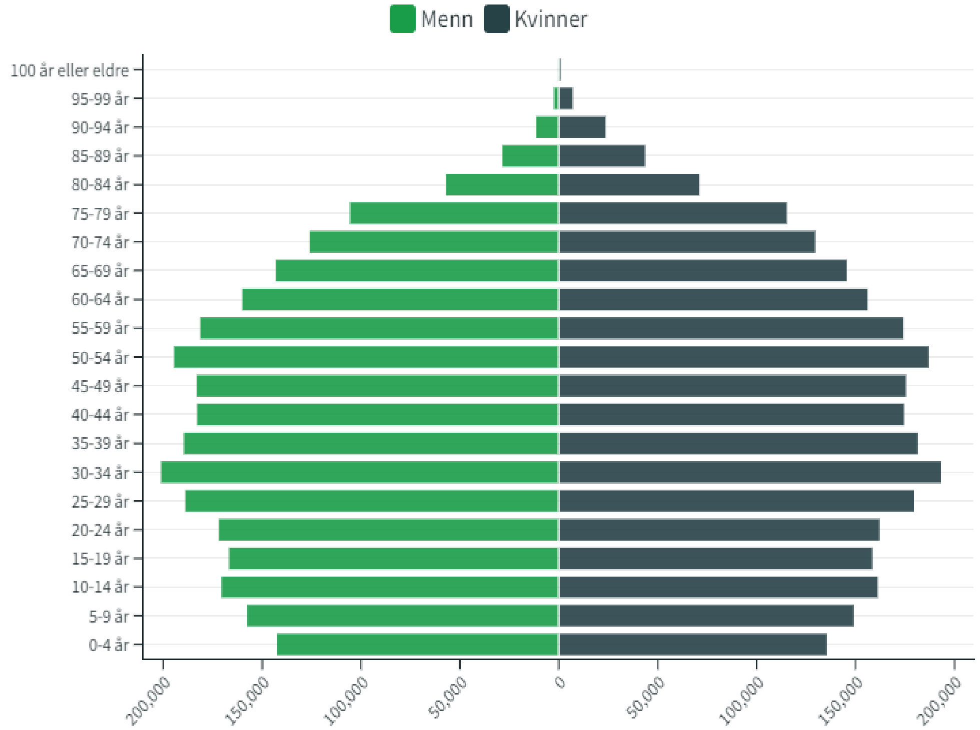

Folketrygda

Folketrygd og tenestepensjon

1

Alle som bur eller jobbar i Noreg er medlem av folketrygda

2

Størstedelen av vår pensjon - folketrygda

3

I tillegg til folketrygda – tenestepensjon

G = grunnbeløpet i folketrygda

Grunnlag for å berekne trygd- og pensjon.

G – regulering betyr % auke av grunnbeløpet frå eit år til eit anna.

Blir vedteke av Stortinget etter trygdeoppgjeret

G per 1. mai 2024: 124 028

Trygdeoppgjøret – auke i pensjon kvart år

Gjennomsnitt av lønns- og prisvekst

Frå 1. mai

Etterbetaling i juni

Årlig inntekt - årlig opptjening

Pensjonsgivende inntekt:
18,1% av opp til 7,1 G*

Uføretrygd:
18,1% av tidligere inntektsnivå opp til 7,1 G*

Dagpenger:
18,1% av opp til 7,1 G*

Omsorgsarbeid:
18,1% av 4,5 G**

Verneplikt:
18,1% av 2,5 G***

- * 7,1 G p.t. 880 598,-
- ** 4,5 G p.t. 558 126,-
- *** 2,5 G p.t. 310 070,-

Født t.o.m. 1996: Alle år fra fylte 17 år
Født f.o.m. 1997: Alle år fra fylte 13 år

Pensjonsbehaldning og alleårsregelen

Levealdersjustering

Levealderen aukar

Pensjonen skal fordelast på fleire år

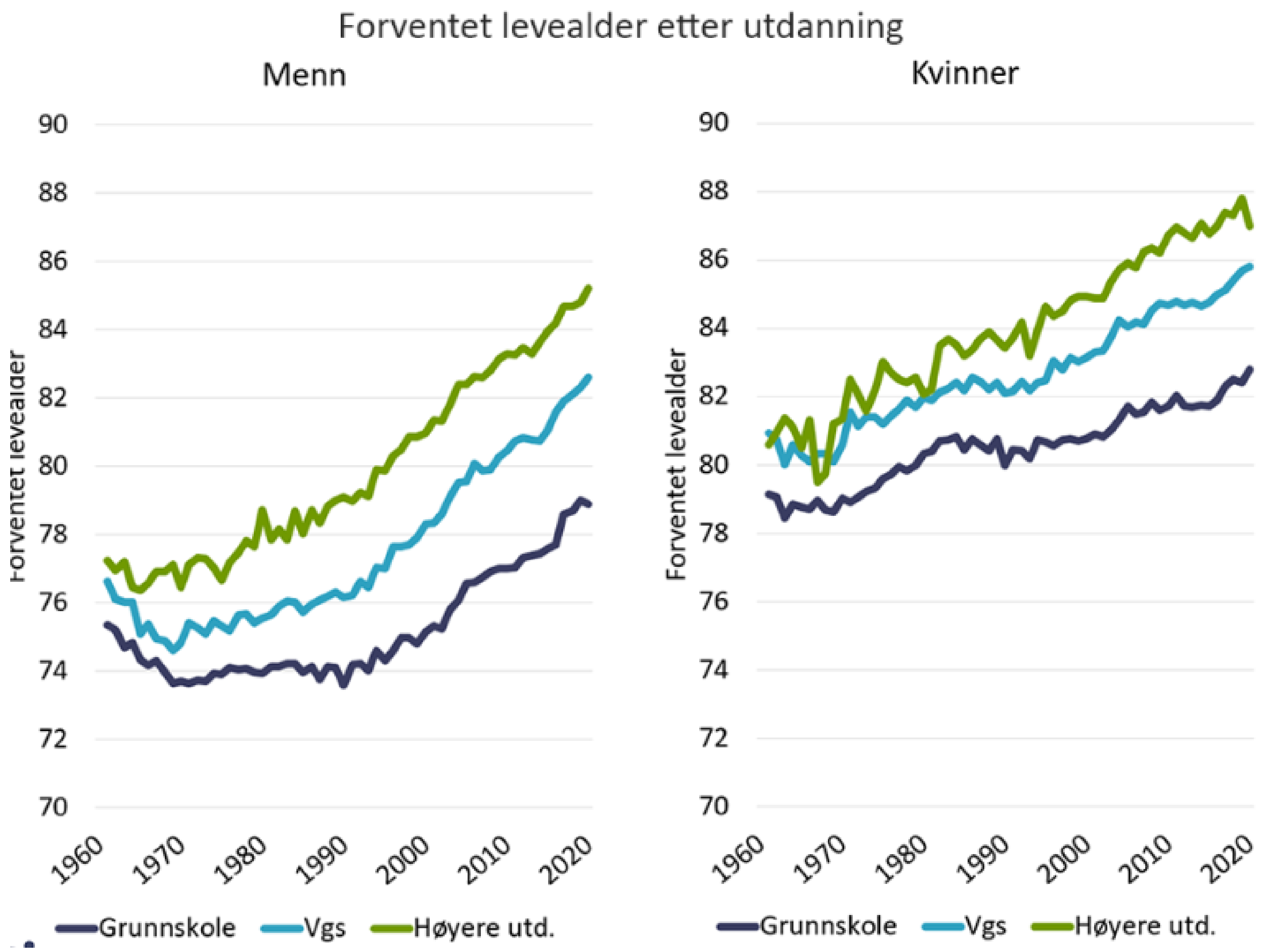

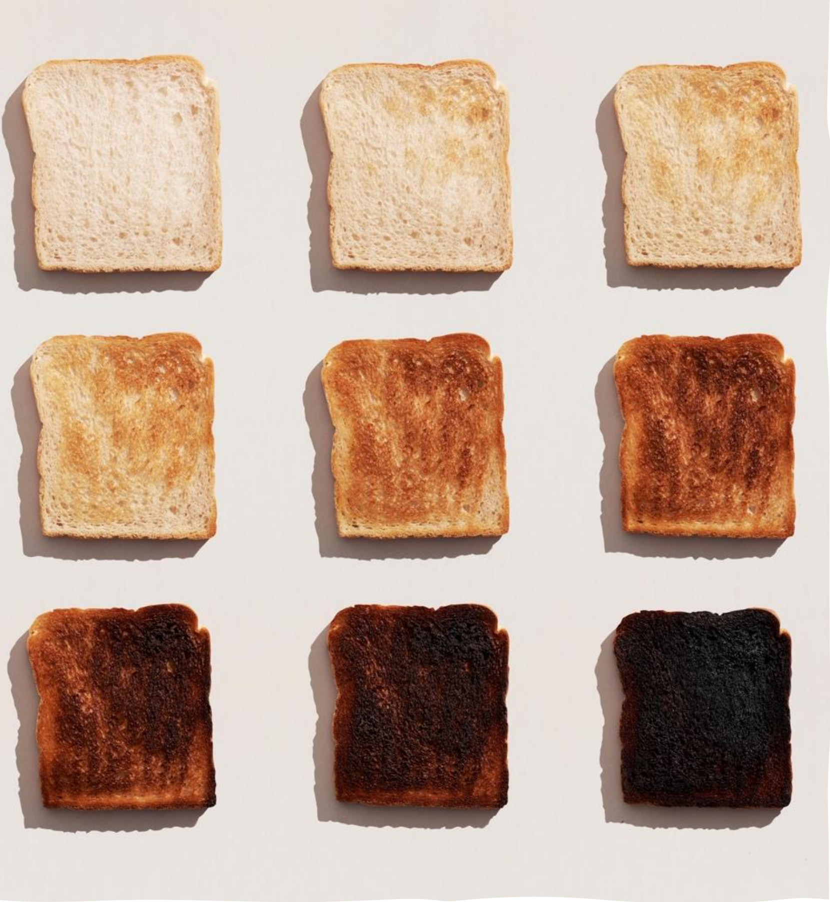

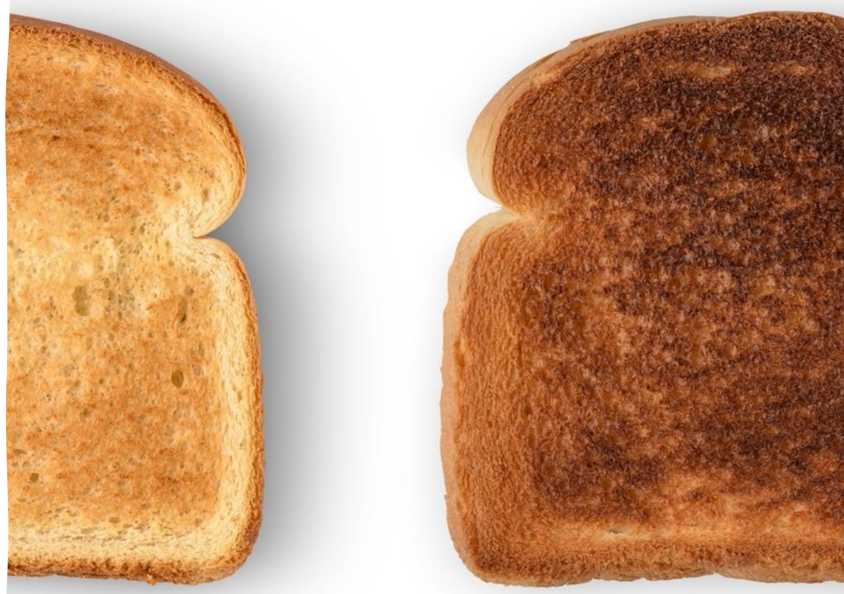

Pensjon som syltetøy

Fleire år med pensjon – mindre kvart år.

Men NB: Pensjonen er uansett livsvarig!

Pensjon som kake

Hvor mange år skal pensjonen deles på?

Store eller små kakestykker...

Fleksibelt uttak

Kombinere arbeid og pensjon

Ta ut alderspensjon frå *«62»* år

Ta ut ein del av alderspensjonen

Pensjonsreforma kort oppsummert

- frå **besteårsregel** til **alleårsregel. Alle år i jobb fram til 75 år gir pensjon.**
  (Overgangsordningar frå 1954 – 1963- kullet)
- **Du vel når du vil ta ut pensjon** fra *«62»* – 75 år
  (jo seinare uttak, jo høgare pensjon)
- **Fleksibelt uttak. Jobb så mykje du vil** når du tek ut pensjon. (uttaksgrad mellom 20% og 100%)
- **Levealdersjustering**
- **Livsvarig utbetaling.**

Folketrygda utgjer største delen av din pensjon!

Uføretrygd

Varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade

Må ha vært medlem av folketrygden de siste 5 årene før du ble syk

Inntektsevnen må være varig nedsatt med minst 50%

- Unntak: skyldes det yrkesskade; varig nedsatt med minst 30%
- Mottar du arbeidsavklaringspenger; varig nedsatt med minst 40%

Uførepensjon frå tenestepensjonsordninga

- Du kan ha rett til uførepensjon:
  - Sjukdom har ført til at du har minst 20 prosent lågare inntekt enn tidlegare.
  - Du er minst 50 prosent sjukmeldt og har søkt om arbeidsavklaringspengar (AAP) eller uføretrygd frå NAV.

- Slik beregnes uførepensjon - Statens pensjonskasse (spk.no)
- Uførepensjon - offentlig tjenestepensjon - KLP.no
- Uførepensjon sikrer inntekten for alle i bedriften - Storebrand

Delvis ufør? Dette må du vite.....

Hva skjer hvis uføregraden øker? (uførefella)

Hvis du ikke har mottatt AAP (arbeidsavklaringspenger) eller uføretrygd fra NAV beregner AAP og/eller uføretrygden kun av den pensjonsgivende inntekten. NAV bruker snittet av de 3 beste av de 5 siste årene for å beregne uføretrygd.

Døme uførefella:

Du er 40% ufør i 5 år før du blir 100% ufør. NAV bruker da snittet av lønnen din i reststillingen på 60% som grunnlag når de skal beregne uføretrygd.

Spørsmål

Tenestepensjon i offentleg sektor
Ny ordning frå 2020

bkp BERGEN KOMMUNALE PENSJONSKASSE

klp

SPK STATENS PENSJONSKASSE

storebrand

Fødd frå 1963

bkp BERGEN KOMMUNALE PENSJONSKASSE

klp

storebrand

SPK STATENS PENSJONSKASSE

Folketrygd og tjenestepensjon

Alle som bur eller arbeider i Noreg er medlem av folketrygda

Størstedelen av vår pensjon - folketrygda

I tillegg til folketrygda – tenestepensjon

Pensjonstrekanten etter nye pensjonsregler

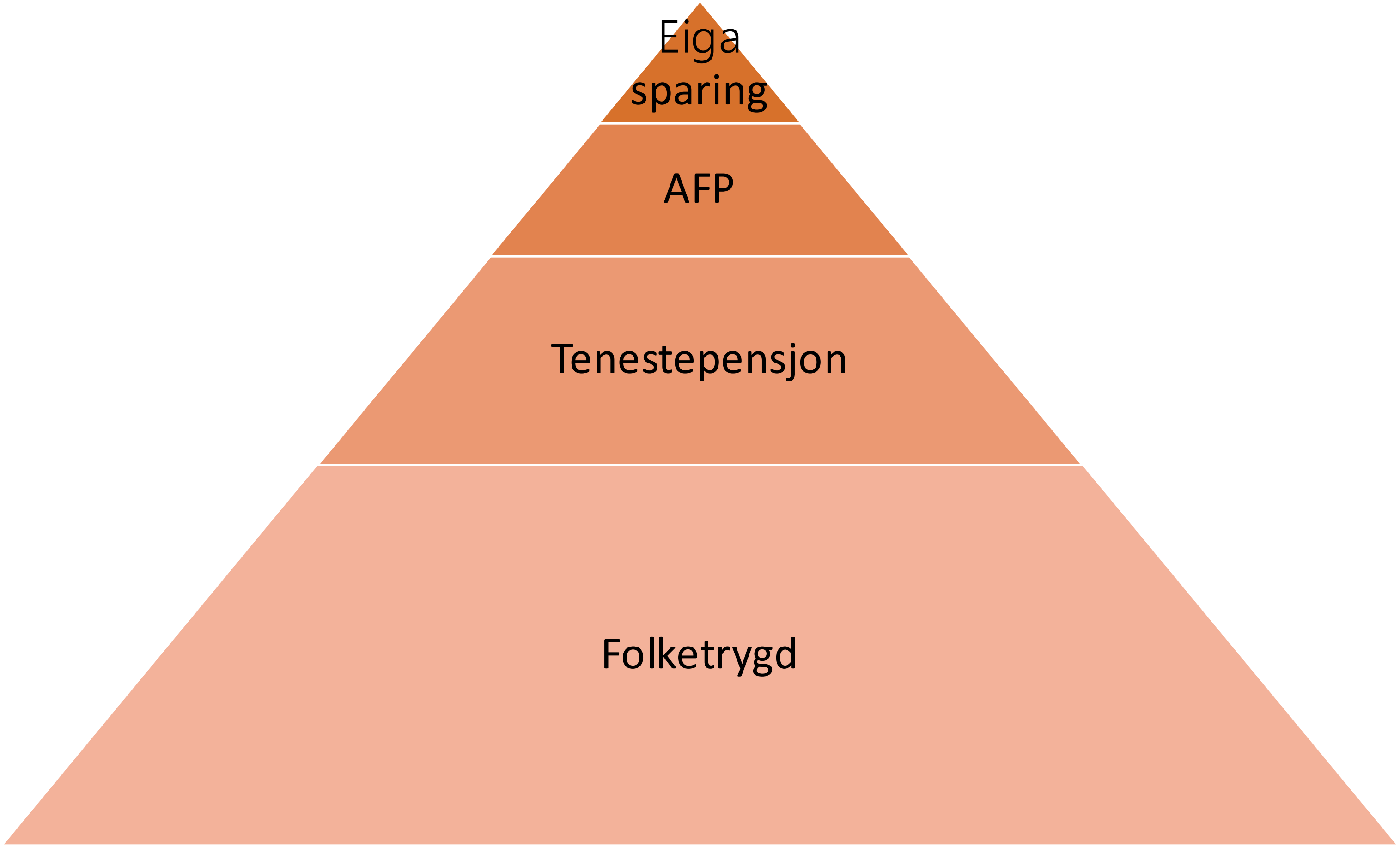

Pensjonsbehaldning

1. Folketrygd

2. Tenestepensjon

3. AFP

Aukar kvar månad

Aukar i tillegg kvart år – regulering av pensjon

Tenestepensjon
Korleis?

- 5,7% av lønna
- 18,1% av inntekt mellom 7,1G og 12G
  - Fordi pensjon i Folketrygda - «berre» tener opp til 7,1G

Ny offentleg tenestepensjon
Ny «logikk»

Opptening **alle år** i offentleg teneste fram til 75 år

Fleksibel: Du vel når du vil ta ut pensjon *«62»* – 75 år

Du kan **fritt kombinere** inntekt og pensjon

Påslagsmodell

Alderspensjon fra 2020

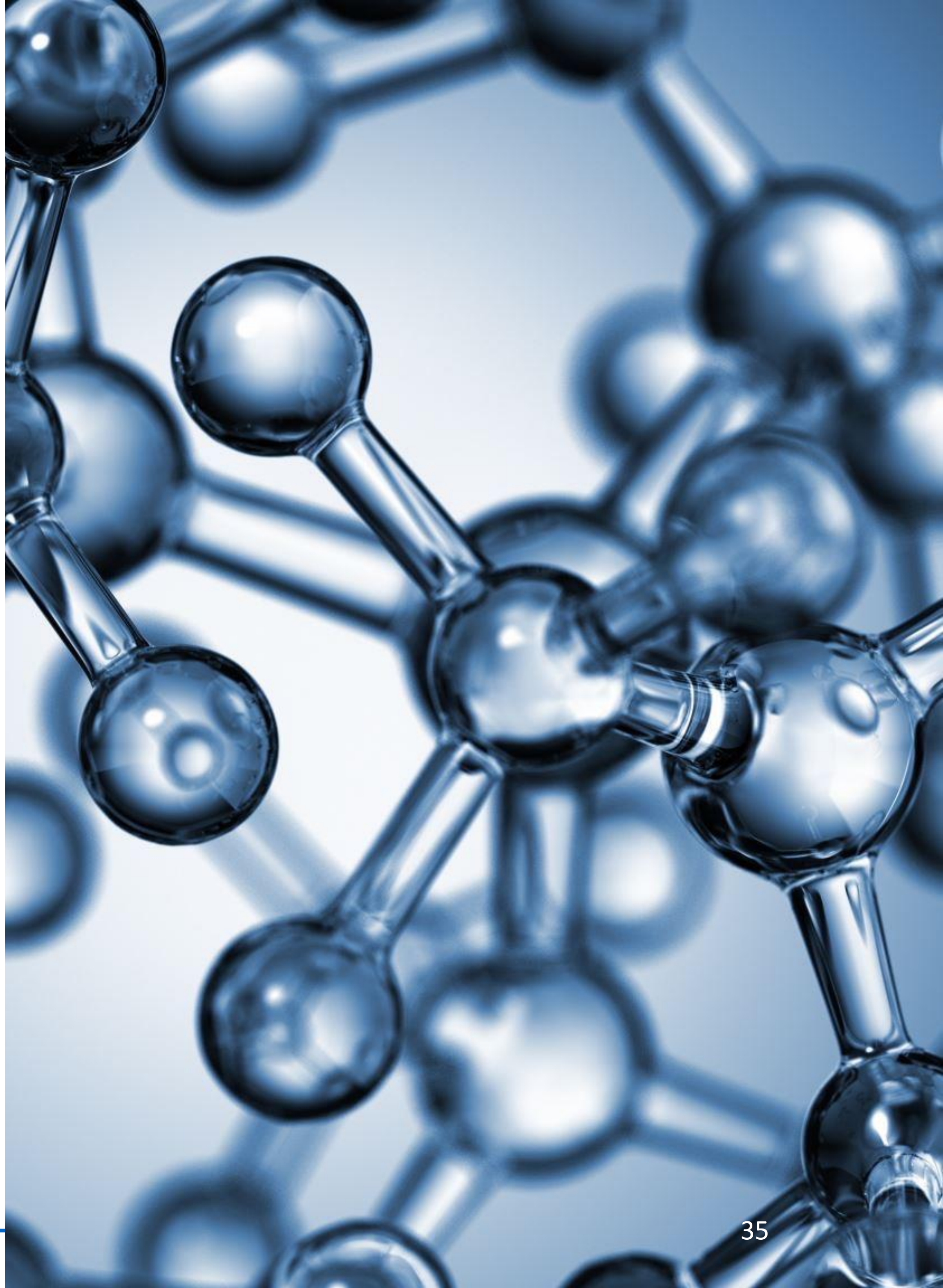

AFP – frå tidlegpensjon til livslang tilleggspensjon

Kan tas ut fleksibelt *«62»* – 70 år

Ta ut samen med heil eller del av folketrygd

Du kan byte jobb mellom offentleg og privat sektor utan å miste AFP

Hva vil det si?

- Opptjening til og med 61 år
- Uttak frå 62 (venter du vil utbetalingen auke)
- All inntekt som er pensjonsgivende teller med frå 13 til 61 år
- AFP økes (oppreguleres) med lønnsvekst hvert år mens den tjenes opp.
- Etter uttak oppreguleres AFP med gjennomsnitt av lønns- og prisvekst i samfunnet.

Vilkår for AFP

- 7 av dei 9 siste åra før 62 år i AFP bedrift
- Stillinga må vere hovudarbeidsforholdet
- Stillingsstorleik på minimum 20%
- Ingen pensjon eller anna yting 3 siste år før 62 år

62 år

Vilkår for AFP

- Siste 3 år vore samanhengande tilsett og reell arbeidstakar i verksemd med AFP retter
- 20% stilling
- Pensjonsgjevande inntekt som overstig 1G
- Ikkje motta anna AFP, uføretrygd etter 62 år, betinga tenestepensjon
- Tidlegast uttak 62 år
- Seinast uttak 70 år
- Kan ikkje takast ut gradert
- Delingstal
- Kombinerast med inntekt utan avkorting

UTTAK

Betinga tenestepensjon i offentleg sektor

- Tillegg til alderspensjon for dei som ikkje fyller vilkåra for AFP

- Blir tent opp med 3,0 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 7,1 G
- Blir tent opp i år med medlemskap i ei offentleg tenestepensjonsordning fram til og med det året ein fyller 61år
- Betinga tenestepensjon skal kunna takast ut fleksibelt frå 62 til 70 år.

Pensjonsforliket 2024

Auka pensjonsalder – *normert pensjonsalder*

Sliterordning

Aldersgrensa for statstilsette og andre medlemmer i SPK aukar frå 70 til 72 år

Betre alderspensjon for uførepensjonistar

Betre regulering av minsteytingar

Evaluering av pensjonssystemet

Geir Røsvoll, leder i Utdanningsforbundet Arkivfoto: Thor Nielsen/UDF Trøndelag
Vis mer

Krever slitertillegg for barnehageansatte

Utdanningsforbundet mener barnehageansatte må bli omfattet av slitertillegget som er en del av den nye pensjonsavtalen.

4 døme

Født: 1963, 1973, 1983, 1993

Illustrasjon: Lise Celin Vikan / SPK.

«Bjørn» født i 1963

- I offentleg sektor frå 27 år
- Jamn inntekt t.d. adjunkt med tillegg
- Arbeider til 67 år, i 100 prosent stilling
- Alderspensjon i tenestepensjon frå 67 år
- Tar ut folketrygd frå 67 år
- Tar ut ny AFP frå 67 år

- **Alderspensjon: Samla pensjon er 68 prosent av løna han hadde då han slutta i jobb.**

«Hilde» - født i 1973

- I offentleg sektor frå 27 år
- Jamn inntekt - adjunkt med tillegg
- Arbeider til 67 år, i 100 prosent stilling
- Alderspensjon i tenestepensjon frå 67 år
- Tar ut folketrygd frå 67 år
- Tar ut ny AFP frå 67 år
- **Alderspensjon:** Samla pensjon 62 prosent av lønna ho hadde da ho slutta i jobb.
- **Hilde må arbeide til ho er 68 år og 5 månader for å oppnå same pensjonsnivå som »Bjørn»**
- Arbeider Hilde til ho er 70 år: 75 prosent av sluttlønn

Kaja - født i 1983

- I offentleg sektor frå 27 år
- Jamn inntekt - adjunkt med tillegg
- Arbeider til 67 år, i 100 prosent stilling
- Alderspensjon i tenestepensjon frå 67 år
- Tar ut folketrygd frå 67 år
- Tar ut ny AFP frå 67 år
- **Alderspensjon:** Samla pensjon ca. 58 prosent av lønna ho hadde da ho slutta i jobb.
- **Kaja må arbeide til ho er 69 år og 4 månader for å oppnå same pensjon som Bjørn.**
- Arbeider Kaja til ho er 70 år: 71% av sluttlønn

Mats - født i 1993

- I offentleg sektor frå 27 år
- Jamn inntekt - adjunkt med tillegg
- Arbeider til 67 år, i 100 prosent stilling
- Alderspensjon i tenestepensjon frå 67 år
- Tar ut folketrygd frå 67 år
- Tar ut ny AFP frå 67 år
- Alderspensjon: Samla pensjon er ca. 52 prosent av sluttlønn.

- **MATS må arbeide til han er 70 år for å få same pensjon som Bjørn**

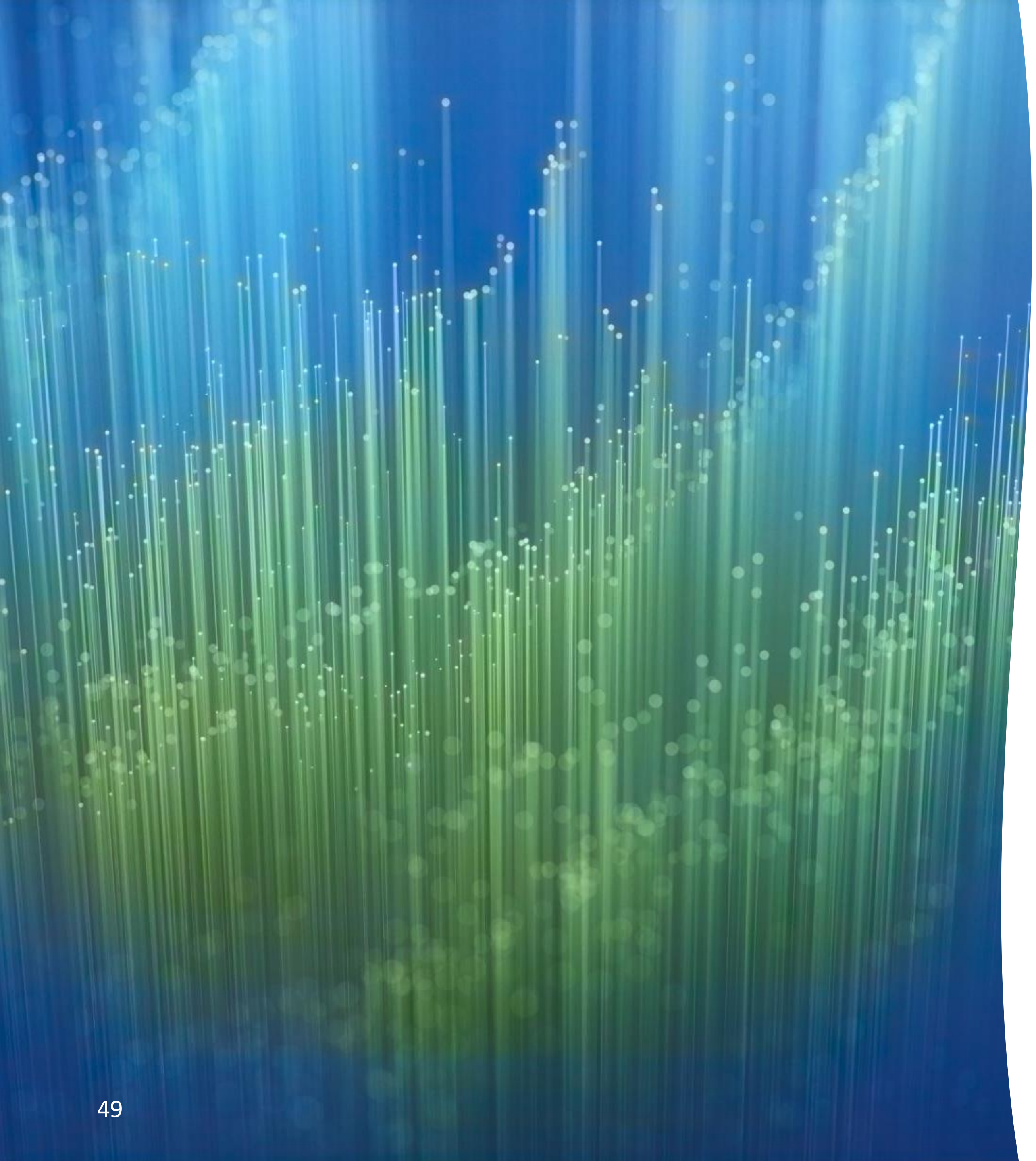

Pengar kvar månad – livet ut

Solidarisk ordning

Når bør eg ta ut pensjon?

Det vil alltid løne seg å arbeide…

Du kan arbeide så mykje du vil – med kva du vil - pensjonen blir ikkje redusert

Argumenter for …

å ta ut pensjon tidlig

- Du vil betale ned på gjeld.
- Du har behov for egenkapital til å kjøpe «sentrumsnær leilighet, e.l.»
- Du ønsker egenkapital til å kjøpe hytte, bil, campingbil og så videre
- Du trenger å bygge opp en buffer før du går ned i inntekt
- Du ønsker å sikre ektefelle/samboer i tilfelle du faller fra
- Du vil gi forskudd på arv til familie
- Du vil investere pengene selv for å få bedre avkastning
- Du lider av sykdom og har kort tid igjen å leve
- Du vil utnytte ekstra skattefradrag på pensjonsinntekt

å vente med å ta ut pensjon

- Du har ikke behov for pengene før du slutter å jobbe
- Pensjon og lønn samtidig kan gi deg høy trinnskatt
- Du forventer å leve lenge
- Pensjonen reguleres automatisk opp så lenge du ikke har tatt den ut
- Tar du ut pensjonen senere, får du høyere årlig pensjon livet ut
- Du er «dårlig» med penger og det er fare for at du sløser bort pengene
- Du har sårbar økonomi og får høyere pensjon hvis du venter.
- Du kan få formuesskatt

Når er det smartest å ta ut pensjon og hva lønner seg? » Pensjonsbloggen (spk.no)

Permisjon - vidareutdanning

- Permisjon med lønn: medlemskapen endrar seg ikkje

Du får pensjonsopptening, beheld retten til uførepensjon

Permisjon utan lønn:
Medlemskapen endrar seg litt. Ikkje pensjonsopptening. Rett til uførepensjon opprettshaldast, men berre i to år.

Å spare til pensjon

Eie eigen bustad

Betale ned gjeld

For å få svar på noen flere spørsmål:

- SPK.no

- NAV.no
- storebrand.no/privat/
- KLP.no
- Norsk Pensjon - Sjekk din pensjon

SPK STATENS PENSJONSKASSE

Norsk Søk Logg inn

Pensjon Boliglån Liv og helse Virksomhet Om oss

OM PENSJON

AFP (avtalefestet pensjon)

Alderspensjon for offentlig ansatte

Overføringsavtalen

Tidligere medlem

Alderspensjon og utland

PENSJONEN DIN

Pensjonsopptjening

Pensjonskalkulator

MER OM PENSJON

Pensjonsbloggen

Kurs og seminarer

Ord og uttrykk om pensjon

For deg som er lærer

Person Virksomhet | Pensjon Bank og lån Sparing og fond Forsikring

Kontakt oss Skjemaer Søk Logg inn

Min pensjon

Offentlig tjenestepensjon - kort fortalt

Søknad og utbetaling

Søk

Utbetaling og skatt på pensjon

Pensjon i KLP

Alderspensjon

Avtalefestet pensjon (AFP)

Uførepensjon

Etterlattepensjon

Når arbeidsgiver bytter pensjonsleverandør

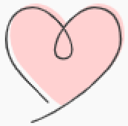

Vet du hva pensjonspengene dine driver med?

Pensjonspengene dine vokser til den dagen du trenger dem, men de bidrar også til en positiv samfunnsutvikling.

Lær mer om dette

https://www.storebrand.no/smart-pensjon/min-pensjon

Snarveier

Beregn pensjonen din →

Dokumentarkiv →

Utbetalingsoversikt →

Beregn pensjonen din

Få oversikt over hvordan pensjonen din vil se ut i fremtiden.

Gå til Smart pensjon →

Pensjonsavtalene dine

Egen pensjonssparing Dagens verdi

Kollektiv fripolise
DNB Liv • UTDANNINGSFORBUNDET

Må beregnes

Minpensjon.no

Samla bilete av ALL opptening…

Hva drømmer du om å gjøre når du ikke skal jobbe lenger?

Se hvordan du ligger an i løypa med pensjonen.

Sjekk hva du får

Pass på

- Bytte jobb
- Vidareutdanning
- Permisjon
- Jobbe deltid eller redusert
- Gjeld
- Spare sjølv

Myter om pensjon

- Eg taper pensjon om eg arbeider etter fylte 67 år… NEI
- Eg får 66 prosent av sluttlønn i pensjon… NEI
- Eg får like god pensjon om eg går av når eg er 62… NEI
- Eg får full opptening når eg har vært medlem i SPK i 30 år… NEI

Kor lenge arbeider lærarane? FAFO 2022

Positiv utvikling i frafallet blant seniorer

Ein 50-åring i skolen vil ha ein forventa pensjonsalder på 64 år.

Sammenlikna med kommunalt tilsette: Høy forventa pensjoneringsalder

Avgang med uførepensjon er redusert

Færre tar ut AFP

Eldre lærarar er noko meir tilfredse med

Spørsmål

Tenestepensjon i offentleg sektor

Fødd før 1963

Bruttoordning

Korleis få oversikt over kva ein får i pensjon?

- For detaljer om private pensjonsrettigheter. Logg på hos Norsk Pensjon (www.norskpensjon.no) og din bank eller forsikringsselskap hvor du har dine eventuelle privat pensjonsavtaler.
- Du får oversikten over dine pensjonsrettigheter og prognoser for fremtidig alderspensjon ved å logge på "Din pensjon" hos NAV. Gå til www.nav.no/dinpensjon
- For detaljer om tjenestepensjon fra staten (inkl. Lærarar/undervisningspersonell), logg på Statens pensjonskasse (www.spk.no).
- For detaljer om kommunal tjenestepensjon, logg på hos din kommunes pensjonsleverandør. Dette vil enten være KLP (www.klp.no) eller (https://www.storebrand.no/)

Brutto alderspensjon

Pensjonsgrunnlag

x

Tjenestetid

x

Pensjonsgrad

x

66 %

÷

Levealdersjustering

=

Brutto SPK

- Før samordning og individuell garanti
- Tillegg på 10% av bruttopensjon om du forsørger barn under 18 år

Individuell garanti – overgangsordning.

- Årskulla til og med 1958 er garantert 66% av pensjonsgrunnlaget
- Delvis vidareføring av individuell garanti for årskulla 1959 – 1962. Gradvis nedtrapping.
- Føreset 30 års oppteningstid
- Føreset samtidig uttak av alderspensjon i folketrygda og tenestepensjonsleverandøren (SPK, KLP, Storebrand...) frå fylte 67 år.

Figur 1: Samlet pensjon etter levealdersjustering inklusive garantitillegg for årskullene 1958-1962, se tabell 1

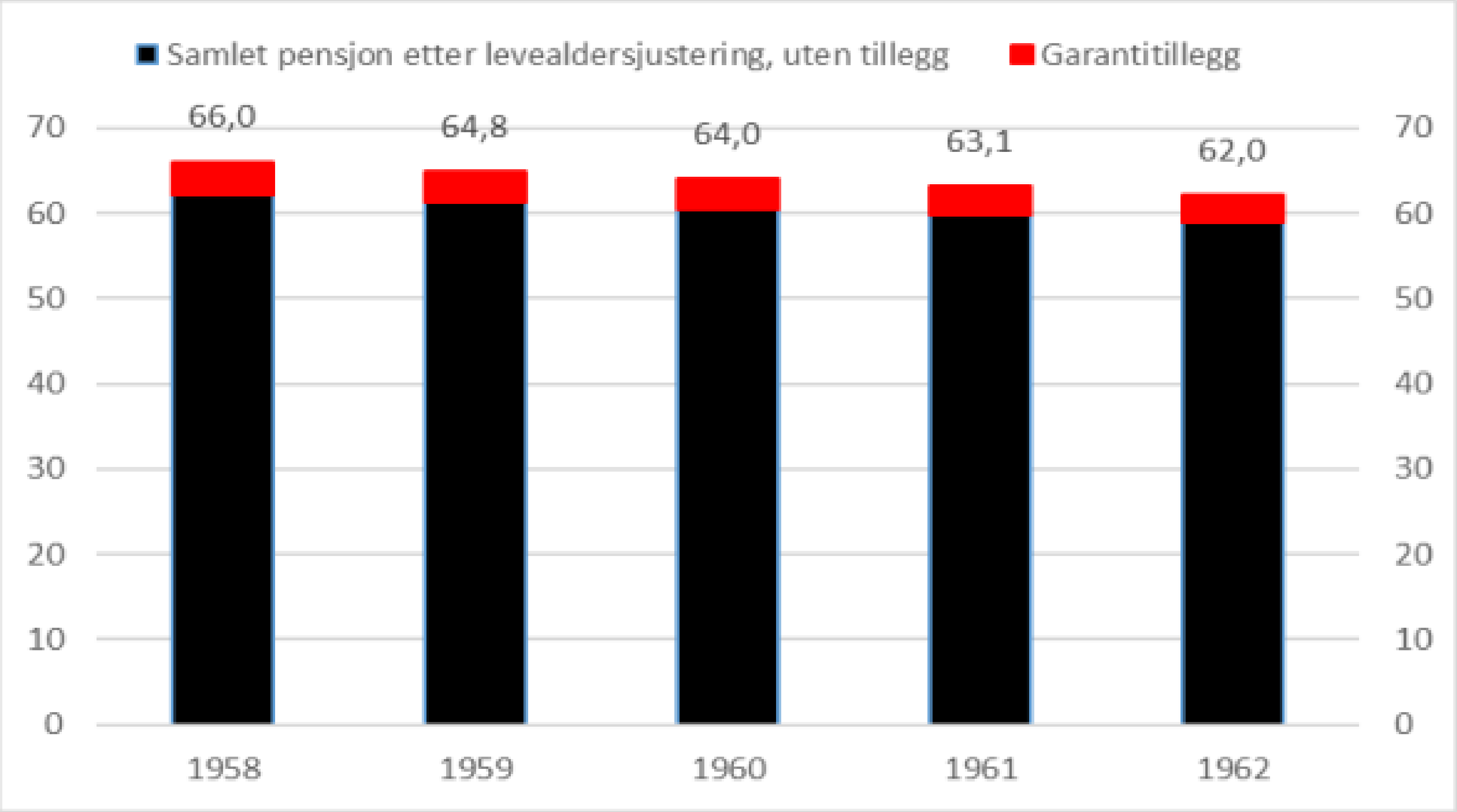

Kilde: ASD

Stillingsstorleik

- Kor mykje heiltid og deltid du har jobba i yrkeskarrieren din, avgjer storleiken på pensjonsgrunnlaget ditt når du går av med pensjon.

Avtalefestet pensjon (AFP) = pensjon før alderspensjon

- AFP er ein tariffestet avtale og er i det offentlege eit alternativ for dei som ønskjer å trappe ned eller avslutte det yrkesaktive livet sitt mellom 62 og 67 år.
- Ein kan kombinere AFP og inntekt, men ikkje fritt.
- Ein kan ikkje kombinere AFP og alderspensjon frå folketrygda.
- AFP gir ikkje opptening i SPK-ordninga.

Vilkår AFP

- Det må foreligge tariffavtale om AFP
- I lønnet arbeid på pensjoneringstidspunktet
- 10 poengår i folketrygden, eller 10 års medlemskap i SPK eller annen offentlig pensjonsordning etter fylte 50 år
- Gjennomsnittlig inntekt på minst 2G de 10 beste årene fra 1967 til året før pensjonering (gjelder ikke etter 65 år)
- Inntekt på minst 1 G i årsinntekt året før uttak av pensjon
- Inntekt på minst 1 G omregnet til årsinntekt i uttaksåret

Vilkår delvis/gradert AFP

- Uttak av delvis AFP skjer etter arbeidsgivers samtykke
- Ved delvis AFP må en
  - fratre minimum 10 % av en 100 % stilling og
  - reststillingen må være minst 60 % av en 100 % stilling
- Gjelder også for deltidstilsatte
- Ved delvis uførepensjon kan AFP tas ut for resterende del av stillingen
- AFP-graden bestemmes av forholdet mellom tidligere inntekt og forventet inntekt

Toleransebeløp og etteroppgjør

- Det tolereres et avvik mellom oppgitt forventet inntekt og faktisk inntekt på inntil kroner 15 000 (SPK) / 0,26G, 30841 kr (kommunal pensjonsordning).
- Etteroppgjør skjer dersom avviket mellom oppgitt forventet inntekt og faktisk inntekt er mer enn kroner 15 000/0,26G
- Selvstendig ansvar for melding av inntekt!!!

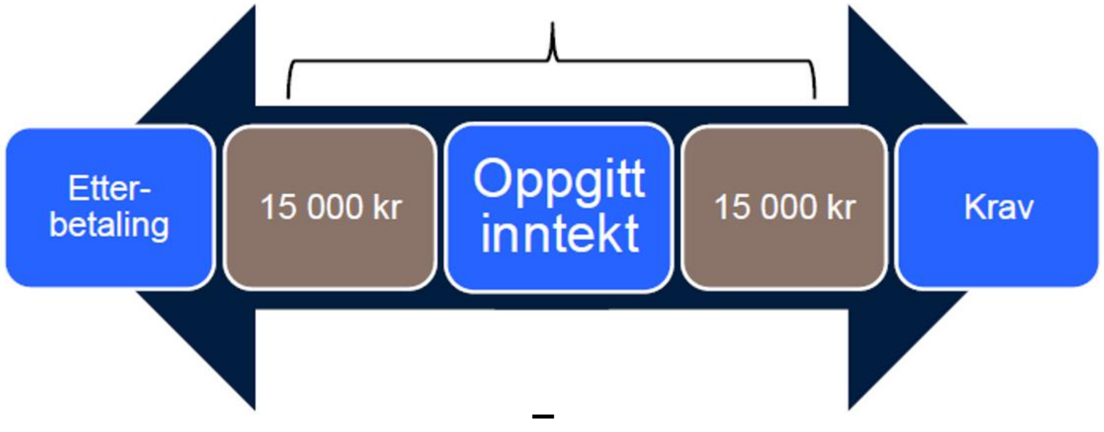

Tidslinje

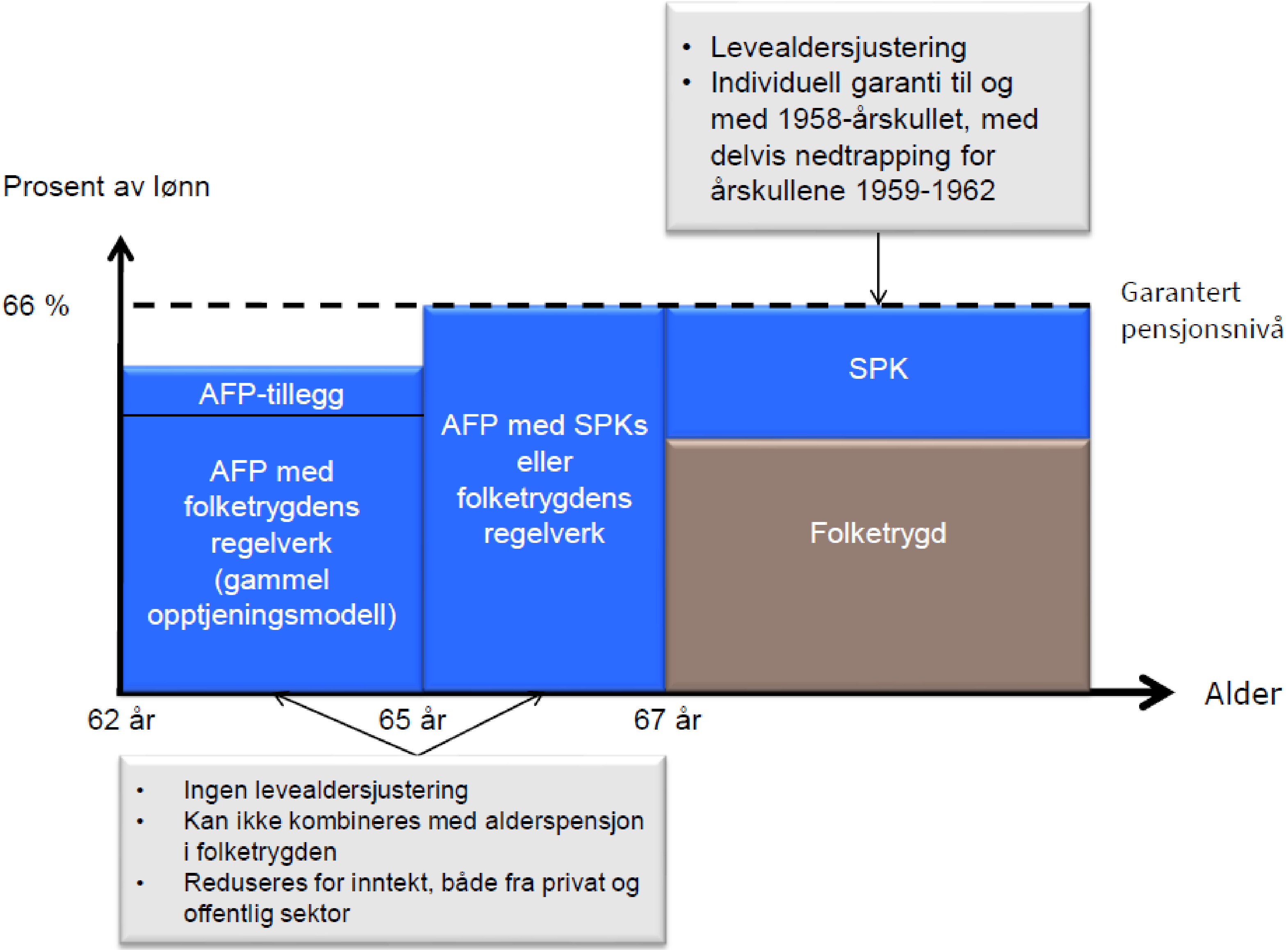

Levealdersjustering
Individuell garanti til og med 1958-årskullet, med delvis nedtrapping for årskullene 1959-1962
Prosent av lønn
66 %
Garantert pensjonsnivå
AFP-tillegg
AFP med folketrygdens regelverk (gammel opptjeningsmodell)
AFP med SPKs eller folketrygdens regelverk
SPK
Folketrygd
Alder
62 år
65 år
67 år
Ingen levealdersjustering
Kan ikke kombineres med alderspensjon i folketrygden
Reduseres for inntekt, både fra privat og offentlig sektor

Særaldersgrense - kroppsøvingslærarar

- Nokre stillingar har lågare aldersgrense enn 70 år. Det kallar vi særaldersgrense. Kroppsøvingslærarar har ei aldersgrense på 65 år.
- Dersom du går til ny stilling med lågare aldersgrense, må du ha minst tre år med opptening i den nye stillinga før du får rett til alderspensjon frå den nye, lågare aldersgrensa.
- Dersom du har stilling som har lågare aldersgrense enn 70 år, kan du få pensjon inntil tre år før aldersgrensa dersom summen av alderen din og oppteningstida er minst 85 år.
- OBS! Nye regler for de født etter 1963!

Kva viss....

……du ikkje ønskjer å ta ut alderspensjon samtidig i tenestepensjonen (SPK, KLP, Storebrand osv) og folketrygda når du fyller 67 år

…..du ønsker å jobbe etter fylte 67 år

Effekten av valgmuligheter

Født	1958
Pensjonsgrunnlag	550 000
Garantert pensjonsnivå på 66% (f.1958)	363 000

	NAV 62 år SPK 67 år	NAV 67 år SPK 67 år	NAV 67 år SPK 70 år	NAV 70 år SPK 70 år
Brutto tjenestepensjon	322 557	322 557	374 997	374 997
- Samordningsfradrag	244 208	244 208	299 354	299 354
= Netto tjenestepensjon	78 349	78 349	75 643	75 643
+ Alderspensjon fra NAV	209 866*	261 943	272 631**	320 514
+ Garantitillegget	22 708	22 708	0	0
= Samlet pensjon	310 923	363 000	348 274	396 157

*) Pensjonen ved uttak 62 år var kr 195 334
**) Pensjonen ved uttak 67 år var kr 261 943

- Det er et tak på bruttopensjonen som følge av levealdersjusteringen
- Levealdersjusteringen gir ingen begrensning i samordningsfradraget

SPK STATENS PENSJONSKASSE

Overføringsavtalen

- Har du vore medlem av fleire offentlege tenestepensjonsordningar, vil den norske overføringsavtalen sikre at dei ulike periodane blir slått saman.

Permisjonsavtalen

Kode	Årsak til permisjon	Medregnes inntil
1 a	Militærtjeneste, sivilforsvarstjeneste, siviltjeneste og polititjeneste	3 år
1 b	Sykdom i familien	3 år
1 c	Permisjon på grunn av streik	3 år
2 a	Omsorgspermisjon for barn, jf fellesbestemmelsene § 20 nr. 6	4 år
2 b	Studiepermisjon, jf fellesbestemmelsene § 6 nr. 5	4 år
2 c	Ved flytting på grunn av ektefelle, registrert partner eller samboers beordringsplikt	4 år
2 d	Utenlandslektor	4 år
3 a	Arbeid for internasjonale organisasjoner i utlandet	5 år
4 a	1. Ansettelse i tjenestemansorganisjon 2. Verv i tjenestemansorganisasjon	4 år Vervets varighet
4 b	Utførelse av kommunale og fylkeskommunale verv	Vervets varighet
4 c	Verv som domsmann/meddommer	Vervets varighet
5	SPK kan etter søknad forlenge medregningsperioden etter pkt. 3	
6 a	Fødsel/adopsjon	3 år per barn
6 b	Andre permisjoner godkjent av departementet	Ubegrenset

SPK STATENS PENSJONSKASSE

Korleis søkje?

AFP

- Avtal pensjonsdato med arbeidsgivar. Dersom du ønsker å fortsetje i delvis stilling, må du òg avtale stillingsstorleik.
- Arbeidsgivaren din må deretter senda melding om pensjon til tenestepensjonsleverandøren seinast to månader før den månaden pensjonen skal starta.
- Deretter må du fylla ut opplysningsskjema om AFP som ligg på www.nav.no. Send skjemaet til NAV seinast to månader før den månaden pensjonen skal starta.

Alderspensjon

- Avtal pensjonsdato med arbeidsgivar. Dersom du ønsker å fortsetje i delvis stilling, må du òg avtale stillingsstorleik.
- Arbeidsgivaren din må deretter senda melding om pensjon til tenestepensjonsleverandøren seinast to månader før den månaden pensjonen skal starta.
- Du må søkje alderspensjon hos NAV circa tre månader før den månaden pensjonen skal starte

Alderspensjon og inntekt.

- Inntekt fra offentlig sektor påvirker pensjonen.

- Inntekt fra privat sektor påvirker ikke pensjonen.

- Pensjonistlønn påvirker ikke pensjonen:
  - Timesats: kr. 245.- per time.
  - Undervisningspersonell eigne reglar:

    245 kroner per time x 1 400/årsramma i faget

Alderspensjon og inntekt – gjelder både særalderspensjon og vanlig alderpensjon

1. Inntekt fra "privat sektor" påvirker ikke pensjonen

2. Pensjonistlønn påvirker ikke pensjonen
   - Timesatsen er for tiden på Kr 245.- pr. time.
   - Pensjonistlønn er mulig dersom stillingen du skal jobbe i er tilknyttet Statens pensjonskasse. Noen kommunale ordninger tilbyr også pensjonistlønn

3. Stilling som gir rett til medlemskap i en offentlig pensjonsordning gir reduksjon i alderspensjonen
   - Alderspensjonister i Statens pensjonskasse er medlemmer også for arbeidsforhold under minstegrensen for rett til medlemskap i staten
   - Det kan være annet regelverk for rett til medlemskap for pensjonister i andre pensjonsordninger under overføringsavtalen
   - Alderspensjonister i KLP følger de ordinære reglene for medlemskap (20%)
   - Pensjonen graderes i forholdet mellom pensjonsgrunnlaget og ny inntekt

Når er det lurt å ta ut pensjon?

Sikringsbestemmelse

Regelen skal sikre at du ikkje taper på å ta ut pensjonen etter reguleringsdato for pensjonar.

Gjeld berre medlemmer av SPK

Skatt på pensjon?

- Skattekort for pensjonister - Skatteetaten

Pensjonering om sommaren

Pensjonering om sommeren (utdanningsforbundet.no)